

the Austrian criminal procedure and criminal procedure policy, in particular: 1) the principle of the obligation to investigate any suspicion by the criminal police and the prosecutor's office within their powers and to conduct judicial proceedings on the basis of an indictment; 2) the principle of objectivity and the study of truth; 3) the principle of accusation; 4) the principle of legality and proportionality; 5) the right to be heard. This principle is also called the right to be heard in court; 6) right to protection; 7) presumption of innocence; 8) the principle of required speed; 9) the right of the victim to participate in criminal proceedings; 10) participation of jurors and judge assessors (schöffen) as representatives of the nation in the administration of justice; 11) the principle of orality and publicity; 12) the principle of immediacy; 13) the principle of free evaluation of evidence; 14) the principle of prejudice; 15) the principle of prohibition of turning for the worse; 16) the principle of prohibition of re-persecution.

Thus, the criminal procedure policy of Austria is based on the principles enshrined in: 1) EU legal acts, first of all, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Such principles should be called European convention principles of criminal procedure policy; 2) Federal Constitutional Law of 1920 (Constitution of Austria). The described principles should be called the constitutional principles of the criminal procedure policy of Austria; 3) the Code of Criminal Procedure of the Republic of Austria and other legislative acts, which define in detail the directions of construction and implementation of the criminal procedure policy of Austria. Such principles can be described as special principles of the Austrian criminal procedure policy.

Key words: principles of criminal procedure policy, principles of criminal procedure policy of the member states of the European Union, principles of criminal procedure policy of Austria.

Міський Д. М.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

УДК 343.322(477)

Постановка проблеми. Встановлення кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації у положеннях кримінального законодавства України обумовило ряд проблем у розумінні змісту цього діяння, правильного тлумачення його окремих положень, а також проблем, пов'язаних із розмежуванням цього складу злочину із суміжними складами, у тому числі й адміністративних правопорушень.

Одним із таких проблемних аспектів є суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України, що обумовлено як загальнотеоретичними аспектами у трактуванні ознак вказаного елементу складу злочину, так і особливостями тлумачення ознак суб'єктивної сторони безпосередньо складу декларування недостовірної інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із даної теми. Попри відносно достатню кількість наукових праць із вказаної проблематики вважати її вирішеною не видається можливим. Так, зважаючи на те, що відповідальності за декларування недостовірної інформації присвятили свої праці такі вчені, як Є.О. Алісова, В.В. Андрієшин, Н. Антонюк, О.С. Бондаренко, О.В. Бульба, О.З. Гладун, О.О. Дудоров, І.В. Єрьоменко, В.В. Мартиновський, І.І. Митрофанов, Д.Г. Михайленко, М.І. Мельник, В.Я. Настюк, В.П. Попович, С.М. Тернецький, М.І. Хавронюк, К.О. Черевко, О.М. Шевчук та інші окремі проблемні аспекти, в тому числі, пов'язані із визначенням змісту окремих положень суб'єктивної сторони складу цього злочину залишаються не вирішеними.

Більше того, на доцільність ґрунтовних наукових пошуків у цьому напрямі вказує аналіз судової практики, який засвідчує на неабиякі труднощі у застосуванні положень досліджуваної статті КК України.

Метою статті є дослідження, на підставі аналізу теоретичних напрацювань та судової практики, проблемних аспектів суб'єктивної сторони складу декларування недостовірної інформації за кримінальним законодавством України, а також визначення можливих способів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз положень ст. 366-1 КК України вказує на те, що з суб'єктивної сторони цей злочин характеризується умисною формою вини, адже в одній формі об'єктивної сторони це прямо вказано «умисне неподання суб'єктом декларування недостовірних відомостей», в іншій натомість це впливає із тлумачення поняття «завідомо недостовірних відомостей». В другому випадку саме слово «завідомо» вказує на умисний характер такого діяння.

Вищезазначене підтверджується й науковцями. Як зазначають окремі автори, суб'єктивна сторона декларування недостовірних відомостей характеризується умисною формою вини, при цьому умисел має бути прямим, за якого особа усвідомлює суспільну небезпеку свого діяння та бажає ухилитися від своєчасного подання декларації або задекларувати завідомо недостовірні відомості у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість (коли такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 мінімальних заробітних плат). При цьому таке бажання є обов'язковим елементом суб'єктивної сторони. У цьому зв'язку слід звернути увагу на ту обставину, що інформація, зафіксована в поданій декларації, повинна бути завідомо перекрученою й особа, яка її подає, має це усвідомлювати до того моменту, коли вона заповнить електронну форму на офіційному веб-сайті НАЗК [1, С. 126].

У підтримку цієї позиції інші науковці стверджують, що суб'єктивної сторони декларування недостовірної інформації передбачає прямий умисел, оскільки винний подає в декларації завідомо недостовірні відомості або ухиляється від її подання за наявності обов'язку вчинити передбачені законом дії та реальної можливості виконати цей обов'язок [2, С. 1151].

Однак, як видається не можна повністю виключати можливість вчинення цього злочину у формі подання завідомо неправдивої інформації у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. У цьому разі можна навести випадок при якому у суб'єкта декларування настільки багато об'єктів декларування, що якісь з них він не задекларував (з огляду на аналіз декларацій окремих суб'єктів на практиці такі випадки можливі), хоча при цьому усвідомлював, що міг задекларувати не все.

Звісно вказане певним чином суперечить традиціям теорії кримінального права, адже за загальним правилом «завідомість», вказівка на мету вчинення злочину вказує саме на прямий умисел. Однак вбачається, що у наведеному прикладі особа вчиняє таке діяння все ж таки з непрямим умислом.

З огляду на це злочин, передбачений ст. 366-1 КК України із суб'єктивної сторони може виражатись як у прямому, так і непрямому умислі.

Попри здавалося б відсутність проблем при встановленні ознак суб'єктивної сторони складу цього злочину, практика застосування положень цієї статті свідчить про інше. Перш за все зумовлено це складністю доказування того, що особа завідомо подала недостовірні дані чи того, що особа саме умисно не подала декларацію, а не просто забула про це.

Як зазначає В.В. Андрієшин, щодо ознаки умисного неподання особою відповідної декларації, то, по-перше, відповідно до ст. 68 Конституції України: «кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, а незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності». По-друге, доказування умислу щодо неподання особою декларації відбувається шляхом витребування та отримання копій відповідних документів щодо письмового ознайомлення даної особи з антикорупційною програмою органу працевлаштування та вимогами антикорупційного законодавства, в тому числі з положеннями Закону, а також, із переліком посад, на які поширюється обов'язок заповнення електронних декларацій, тощо. По-третє, підлягає встановленню факт реєстрації особи, як користувача в реєстрі за присвоєним ідентифікаційним кодом, та відповідно – послідовність дій даного користувача у реєстрі. А у разі надання відповіді Національного агентства щодо відсутності вказаних даних у реєстрі, неможливо вести мову навіть про спроби особи подати декларацію, що вказує на наявність умислу до неподання декларації. По-четверте, в ході кримінального провадження необхідно встановити факт наявності у суб'єкта необхідних умов і технічної можливості для подання декларації, зокрема і факт перебування суб'єкта на території України в період декларування, для чого необхідно долучити до кримінального провадження інформаційну довідку з відомчого реєстру Державної прикордонної служби України [3, С. 134-135].

У цьому аспекті науковці зазначають, що з огляду на те, що розмежування адміністративної й кримінальної відповідальності за описаних умов залежить від поведінки особи, яка притягується до відповідальності (подасть чи ні вона декларацію) після порушення нею вимог фінансового контролю, неподання декларації в ситуації, коли особі загрожує кримінальна відповідальність і вона розуміє це, адже бере участь у кримінальному провадженні в різних процесуальних статусах, є завжди умисним [4, С. 35].

Попри це науковці не безпідставно відзначають, що опис забороненого діяння у тексті статті 366-1 Кримінального кодексу України дає можливість для досить серйозних зловживань, оскільки на практиці буде неможливо відмежувати надання «завідомо неправдивих» відомостей від елементарної арифметичної помилки, яка може бути допущена у тексті декларації. На практиці це може означати притягнення до відповідальності за будь-яку неточність у тексті декларації, що може привести до масових безпідставних порушень прав громадян [5, С. 223].

У підтримку цієї тези інші автори вказують на те, що кримінальна відповідальність не настає: по-перше, за необережне припущення помилки при складанні декларації (через неухважність, похибки у підрахунках, поспішність тощо); по-друге, за несвоєчасне подання декларації, яке вчинено ненавмисно, але без поважних причин [6, С. 873].

З огляду на зазначене, як вказують деякі автори, на практиці, стає досить складним відмежувати недостовірність від звичайної описки чи арифметичної помилки в антикорупційній декларації, що у свою чергу може стати базисом для зловживань з боку органів фіскального контролю, антикорупційного запобігання і досудового розслідування та неминуче призведе до порушення прав громадян [7, С. 32].

Адже, дуже складною, на погляд К.О. Черевка, є інша альтернативна дія ст. 366-1 КК України умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації. Форма вини в цьому діянні виключає кримінальну відповідальність за помилку або необережність при заповненні декларації [8, С. 204].

Зумовлена вказана проблема тим, що законодавець взяв за основу психологічну концепцію вини, а тому визначення її змісту, форм і т.д. викликає ряд відомих труднощів. З цього приводу у наукових публікаціях зазначається, що вина як поняття існує для відображення суб'єктивних процесів, які відбуваються у свідомості особи в момент вчинення нею злочину, а також інших будь-яких дій, що тим чи іншим способом порушують встановлені правила поведінки, як врегульованих, так і не врегульованих нормами права. Ці суб'єктивні процеси безпосередньо не можливо спостерігати, їх не можна виміряти якимось приладами. Жоден юрист чи психолог, а в більшості випадків й особа, яка притягується до кримінальної відповідальності, не можуть абсолютно точно розкрити їх зміст. Вину як дещо суб'єктивне можна визначити виключно за допомогою аналізу та оцінки об'єктивних обставин вчиненого особою діяння [9, С. 11].

Окрім вказаного, деякі дослідники вбачають проблему у суб'єктивній стороні складу декларування недостовірної інформації у змісті словосполучення «завідомо недостовірних».

Так, І.В. Бульба відзначає, що однією з проблем застосування норм ст. 366-1 КК України є суб'єктивність визначення поняття «завідомо недостовірні відомості». Що саме мав на увазі законодавець під словосполученням «завідомо недостовірні відомості» залишається суб'єктивним критерієм. Тому пропонується під визначення поняття «завідомо недостовірні відомості» розуміти приховану, не правильну інформацію, яка до момент внесення суб'єктом декларування в декларацію була відомою декларанту і усвідомлювалася повною мірою. В усіх інших випадках кримінальна відповідальність не може наставати, оскільки, протизаконно притягувати декларанта до відповідальності за внесення завідомо неправдивих відомостей, якщо він не вважає їх такими [10, С. 42].

Тобто, виходячи зі змісту диспозиції ст. 366-1 КК України, кримінальна відповідальність настає виключно за подання «завідомо недостовірних» відомостей, тобто такої інформації, яку суб'єкт декларування усвідомлював або міг усвідомлювати на момент внесення її до е-декларації.

В даному випадку постає проблема із визначенням кваліфікації діяння, вчиненого декларантом, оскільки проблема полягає у визначенні спрямованості умислу. Загальновідомим є факт застосування презумпції невинуватості в судовій та правоохоронній системі України. Тому обов'язок доказування умислу декларанта на внесення завідомо неправдивих відомостей покладається на працівників органу досудового розслідування, однак чи не доцільнішим би було застосування такого принципу як «презумпція корумпованості». Тобто обов'язок доведення своєї правоти і невинуватості покладається власне на самого декларанта, який законними методами повинен довести, що не мав умислу на внесення завідомо неправдивих відомостей до е-декларації [10, С. 41-42].

При дослідженні вказаного питання необхідно враховувати наступне. Вказана стаття Кримінального кодексу України містить примітку, відповідно до якої відповідальність за цією статтею за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, настає у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 мінімальних заробітних плат (на даний час прожиткових мінімумів для працездатних осіб). Таким чином, кримінальна відповідальність настає за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації або умисне неподання декларації. Крім того, законодавець передбачає допустиму межу щодо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість. Іншими словами кримінальна відповідальність настає тільки тоді, коли суб'єкт декларування свідомо і в значній мірі занизив вартість об'єкта декларування [11].

З огляду на зазначене перед провозагосувачем стоятиме завдання довести факт саме умисного неподання декларації, що дасть змогу відмежувати це діяння від несвоєчасного її подання, факт того, що особа на момент подачі декларації усвідомлювала, що відомості неправдиві і що це не описка чи помилка у підрахунку, чи особа просто не забула про обов'язок подати декларацію. І хоча про такий обов'язок суб'єкт декларування повідомля-

ється письмово окремі суди виправдовують осіб, які не подали декларацію у зв'язку із відсутністю вини в їх діях.

Цікавим з цього приводу є аналіз судової практики з цієї категорії справ. З досліджених 147 вироків 11 виправдувальні. При цьому зазвичай суд при постановленні саме такого рішення враховує показання підсудного, який забув подати декларацію, а отже умислу на неподання не було, не вмів користуватись комп'ютерною технікою і саме через це не подав декларації тощо.

Так, до прикладу в одному із вироків зазначається, що підсудний не спростовує того факту, що він несвоєчасно подав до уповноваженого органу електронну декларацію, однак при цьому будь-якого умислу на скоєння злочину він не мав. Обвинувачений є депутатом селищної ради вже багато років, сумлінно виконує свої обов'язки депутата, завжди своєчасно декларації про доходи в паперовому виді. Про необхідність подачі електронних декларацій йому повідомляли селищний голова та секретар селищної ради, однак електронні декларації за 2016 та 2017 роки він не зміг подати, оскільки не вмів користуватися комп'ютером та Інтернетом [12].

Подібні рішення можна знайти у вирозі Центрального районного суду м. Миколаєва від 21 листопада 2019 року справа № 490/4538/19 [13], вирозі Святошинського районного суду м. Києва від 27 листопада 2019 року справа № 759/16711/19 [14]; вирозі Іллічівського міського суду Одеської області від 22 лютого 2019 року справа № 501/3059/18 [15]; вирозі Шишацького районного суду Полтавської області від 23 жовтня 2019 року справа № 529/340/18 [16]; вирозі Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 лютого 2018 року справа № 299/3444/17 [17]; вирозі Виноградівського районного суду Закарпатської області від 18 червня 2018 року справа № 299/2754/17 [18]; вирозі Великоберезнянського районного суду Закарпатської області від 2 липня 2018 року справа № 298/1385/17 [19]; вирозі Галицького районного суду м. Львова від 6 липня 2018 року справа № 461/7452/17 [20]; вирозі Лисичанського міського суду Луганської області від 16 жовтня 2018 року справа № 415/5128/17 [21]; вирозі

ці Приморського районного суду м. Маріуполя Донецької області від 14 грудня 2018 року справа № 266/3090/18 [22].

Крім того слід мати на увазі, що можливі випадки, коли особа не подала декларацію через відповідні поважні причини.

Як зазначають науковці, якщо особа вчасно не подала декларацію через тяжку хворобу, стихійне лихо, пов'язане із втратою відповідних документів, інші поважні причини виняткового характеру, то її не можна вважати такою, що усвідомлює суспільно небезпечний характер свого діяння. Водночас не можна вважати такими причинами складнощі технічного характеру, пов'язані, наприклад, із невмінням користуватися комп'ютерною технікою чи тимчасовою відсутністю технічної можливості входу до системи [2, с.1151].

Поважними причинами пропущених строків подачі декларації визнаються: перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною; тимчасова непрацездатність; перебування за межами України; перебування під вартою. В цьому випадку суб'єкти декларування подають таку декларацію за звітний рік до 31 грудня [23, с.59].

На думку М.І. Хавронюка перелік поважних причин законом не встановлено. Ними можуть бути визнані, наприклад, перебування суб'єкта декларування в бойовій обстановці в зоні АТО, якщо це позбавляє його доступу до комп'ютера та Інтернету, смерть члена сім'ї, тяжка хвороба суб'єкта декларування, його затримання чи взяття під варту тощо. Якщо НАЗК не визнає ті чи інші причини поважними, складе протокол та направить його до суду, то це не позбавляє права суд визнати їх поважними і закрити справу [24, с.403].

Натомість О.З. Гладун та І.В. Єрмоєнко стверджують, що не визнаються поважними причинами несвоєчасного подання декларацій такі обставини, як необізнаність із вимогами законодавства, перебування у черговій відпустці, декретній відпустці по догляду за дитиною, перебування у від'їзді, великий обсяг виробничих робіт на підприємстві, відсутність комп'ютера та грошей для його придбання [25, с.153-154].

Мета і мотив цього злочину на кваліфікацію не впливають, однак окремі дослідники вказують, що метою його вчинення зазвичай є приховування майна, коштів, які раніше були одержані в результаті вчинення іншого злочину.

Висновки. З огляду на зазначене заслуговує підтримки позиція вчених, які стверджують, що, оскільки у більшості випадків умисного неподання декларації або подання у ній завідомо недостовірної інформації має місце саме приховування майна, яким особа заволоділа злочинним шляхом, і з що вона повинна підлягати відповідальності згідно інших статей КК України, то криміналізація декларування недостовірної інформації в окремій нормі видається сумнівною.

1. Митрофанов І. І. *Що потрібно для подолання корупції? / Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. С. 125-126.*
2. *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хаврошока. – 11-те вид., переробл. та допов. – Київ : ВД «Дакор», 2019. – 1384 с.*
3. Андрієшин В. В. *Кримінально-правова кваліфікація декларування недостовірної інформації (ст. 3661 КК України) / Вісник Асоціації кримінального права України, 2018. № 2 (11). С. 127-137.*
4. Михайленко Д. Г. *Взаємодія елементів деліктного законодавства для забезпечення антикорупційного фінансового контролю / Судова та слідча практика в Україні, 2017. Вип. 4. С. 24-37.*
5. Тернецький С. М. *Окремі питання застосування чинного законодавства у сфері запобігання та протидії корупції / Прикарпатський юридичний вісник. Вип. 3(9), 2015. С. 221-224.*
6. *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К. : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.*
7. Бондаренко О.С. *Щодо перспективи визначення недостовірної інформації предметом злочину, передбаченого статтею 3661 Кримінального кодексу України / Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків.*

- нац. унт внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. С. 32-33.
8. Черевко К. О. Е-декларування в Україні: основні питання / Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. С. 203-204.
  9. Складаров С.В. Вина и мотивы преступного поведения / С.В. Складаров. – СПб.: Издательство Р, Асланова «Юридический центр Пресс», 2004. – 326 с.
  10. Бульба І. В. Кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації: проблемні аспекти / Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. С. 41-42.
  11. Лист Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 07.11.2016 року № 1-2715/2110-16-107, який було надіслано у відповідь на лист судді Конституційного Суду України Шевчука С.В. щодо надання позиції з питань, порушених у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VI зі змінами та статті 3661 Кримінального кодексу України зі змінами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/11/Ombudsmen.pdf>
  12. Вирок Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 4 листопада 2019 року справа № 310/2328/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85377369>
  13. Вирок Центрального районного суду м. Миколаєва від 21 листопада 2019 року справа № 490/4538/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85864786>
  14. Вирок Святошинського районного суду м. Києва від 27 листопада 2019 року справа № 759/16711/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85924088>
  15. Вирок Іллічівського міського суду Одеської області від 22 лютого 2019 року справа № 501/3059/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80039403>

16. Вирок Шишацького районного суду Полтавської області від 23 жовтня 2019 року справа № 529/340/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85126012>
  17. Вирок Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 лютого 2018 року справа № 299/3444/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72301542>
  18. Вирок Виноградівського районного суду Закарпатської області від 18 червня 2018 року справа № 299/2754/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74723437>
  19. Вирок Великоберезнянського районного суду Закарпатської області від 2 липня 2018 року справа № 298/1385/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75021235>
  20. Вирок Галицького районного суду м. Львова від 6 липня 2018 року справа № 461/7452/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75202655>
  21. Вирок Лисичанського міського суду Луганської області від 16 жовтня 2018 року справа № 415/5128/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77319615>
  22. Вирок Приморського районного суду м. Маріуполя Донецької області від 14 грудня 2018 року справа № 266/3090/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78561118>.
  23. Відповідальність за корупційні правопорушення : навчальний посібник. Є.О. Алісова, В. В. Мартиновський, В. Я. Настюк, О. М. Шевчук. Харків. : Юрайт, 2017. 168 с.
  24. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М.І. Хавронюка. 2-ге вид., переробл. і допов. К., 2017. 495 с.
  25. Судовий розгляд справ про правопорушення, пов'язані з корупцією: практичний посібник / кол. авт.; за ред. О. М. Костенка. Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. 346 с.
- Міський Д.М. Проблемні аспекти суб'єктивної сторони складу декларування недостовірної інформації.**

Здійснюється аналіз окремих проблемних аспектів суб'єктивної сторони складу декларування недостовірної інформації за кримінальним законодавством України. Розглянуто найбільш істотні проблеми, які виникають в теорії кримінального права України щодо відповідальності за декларування недостовірної інформації, а також проблем пов'язаних із встановленням ознак суб'єктивної сторони у практиці застосування положень ст. 3661 Кримінального кодексу України. Здійснено порівняння ознак суб'єктивної сторони складу цього злочин-

ну із складами відповідного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ст. 1726 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Запропоновано, з огляду на теоретичні напрацювання у цій сфері, можливі шляхи вирішення визначених проблем, а також можливі способи удосконалення положень кримінального законодавства щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, суб'єктивна сторона складу злочину, корупційні злочини, декларація, декларування недостовірної інформації.

Miskiv D.M. Problematic aspects of the subjective side of declaring unreliable information.

The article deals with the analysis of some problematic aspects of the subjective side of declaring unreliable information under the criminal legislation of Ukraine. The most significant problems that arise in the theory of criminal law of Ukraine regarding the responsibility for declaring unreliable information, as well as problems related to the establishment of signs of the subjective side in the practice of applying the provisions of Article 3661 of the Criminal Code of Ukraine. The comparison of the features of the subjective side of the present corpus delicti with the corpus delicti of the relevant offense related to corruption under Article 1726 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

Taking into consideration the theoretical developments in this area, possible ways to solve certain problems are proposed, as well as possible ways of improving the provisions of criminal law to establish liability for declaring inaccurate information. In particular, it was concluded that in most cases of intentional failure to submit a declaration or submission of knowingly inaccurate information, it is the concealment of property that a person has criminally seized, for which he/she has to be liable under other articles of the Criminal Code, so criminalization of declaring inaccurate information in a separate rule seems questionable.

Keywords: criminal liability, subjective side of corpus delicti, corruption crimes, declaration, declaring of inaccurate information.

Розвадовський В.І.

ГЕНЕЗА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЯК ПРОВІДНОГО УЧАСНИКА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

УДК 342.56.1

Постановка проблеми. Проблематика становлення та подальшого розвитку правового статусу учасників конституційного